

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра неврології, нейрохірургії та психіатрії**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
проректор з наукової роботи
/ Іан МИРОНЮК /
06 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 5. Наукові досягнення сучасної медицини (Медична психологія)

Рівень вищої освіти	третій (аспірантура)
Галузь знань	I «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Спеціальність	I2 «Медицина»
Освітня програма	Медицина
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2026

Робоча програма навчальної дисципліни «Медична психологія» для здобувачів вищої освіти галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» спеціальності І2 «Медицина» освітньої програми «Медицина».

Розробники:
неврології,

Орос М.М., професор, доктор медичних наук, завідувач кафедри
нейрохірургії та психіатрії
Продан М.Ю. асистент кафедри неврології, нейрохірургії та психіатрії

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри неврології, нейрохірургії та психіатрії

протокол № 9 від «29» квітня 2026 р.

Завідувач кафедри

Михайло ОРОС

Схвалено науково-методичною комісією медичного факультету

протокол № 12 від «16» червня 2026 р.

Голова науково-методичної комісії

Єлизавета СІРЧАК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,0	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	-
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5 самостійної роботи аспіранта – 3,5	2	-
	Лекції:	
	24	-
	Практичні (семінарські):	
	24	-
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
	0	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	72	-

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни **Наукові досягнення сучасної медицини «Медична психологія»** є формування у здобувачів поглиблених знань про сучасні наукові досягнення в галузі психології, розвиток здатності критично аналізувати результати новітніх досліджень, оцінювати їх доказовість та застосовувати сучасні наукові підходи у власній дослідницькій, клінічній і науково-педагогічній діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких загальних компетентностей:

- ЗК1. Здатність до вдосконалення та розвитку власного інтелектуального та загальнокультурного рівня
- ЗК2. Вміння працювати автономно, з дотриманням дослідницької етики, академічної доброчесності та авторського права.
- ЗК3. Навички до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК4. Здатність до спілкування і роботи у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.
- ЗК5. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї
- ЗК6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК7. Вміння планувати та управляти часом.

Та таких фахових компетентностей:

- ФК1. Глибокі знання і систематичне розуміння предметної області за напрямом та тематикою наукових досліджень у галузі медицини, майбутньої професійної діяльності у сфері вищої медичної освіти.
- ФК2. Здатність визначати потребу у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень, формулювати дослідницькі питання, генерувати наукові гіпотези у сфері медицини.
- ФК3. Здатність розробляти та управляти науковими проектами у сфері медицини.
- ФК4. Здатність обирати методи та критерії оцінки досліджуваних феноменів та процесів в галузі медицини відповідно до цілей та завдань наукового проекту.
- ФК5. Володіння сучасними методами наукового дослідження.
- ФК6. Здатність проводити коректний аналіз та узагальнення результатів наукового дослідження.
- ФК7. Здатність інтерпретувати можливості та обмеження дослідження, його роль у суспільстві.
- ФК8. Впровадження нових знань (наукових даних) в освітній процес та практику охорони здоров'я.
- ФК9. Оприлюднення результатів наукових досліджень в усній і письмовій формах відповідно до національних та міжнародних стандартів.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Для вивчення навчальної дисципліни **Наукові досягнення сучасної медицини «Медична психологія»** немає обов'язкових передумов.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Медицина», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати науково-професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі освітнього та наукового спрямування	ПРН1

Демонструвати знання методології дослідження в цілому і методів певної сфери наукових інтересів, зокрема	ПРН2
Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові й складні явища та проблеми з науковою точністю критично, самостійно і творчо	ПРН3
Виявляти невирішені проблеми у предметній області медицини та визначати шляхи їх вирішення	ПРН4
Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження	ПРН5
Самостійно і критично проводити аналіз і синтез наукових даних	ПРН6
Розробляти дизайн та план наукового дослідження, використовуючи відповідні методи дослідження в галузі медицини	ПРН7
Виконувати та вдосконалювати сучасні методики дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності	ПРН8
Винаходити нові способи діагностики, лікування та профілактики захворювань людини	ПРН9
Використовувати результати наукових досліджень в медичній практиці, освітньому процесі та суспільстві	ПРН10
Інтерпретувати можливості та обмеження наукового дослідження, його роль в розвитку системи наукових знань і суспільства в цілому	ПРН11
Представляти результати наукових досліджень в усній і письмовій формах у науковому співтоваристві і суспільстві в цілому, відповідно до національних та міжнародних стандартів	ПРН12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Наукові досягнення сучасної медицини (Неврологія)»:

Шифр ОРН	Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
ОРН1	Застосовувати сучасні наукові та професійні знання для обґрунтування ідей, концепцій і підходів у межах освітньої та науково-дослідної діяльності.	ПРН1, 10
ОРН2	Пояснювати основні принципи методології наукових досліджень та обирати методи дослідження відповідно до поставленої наукової проблеми.	ПРН2,7
ОРН3	Критично аналізувати та інтерпретувати наукову інформацію, оцінювати її достовірність, доказовість і практичне значення.	ПРН3,6
ОРН4	Визначати актуальні та недостатньо вивчені проблеми у відповідній галузі медицини та обґрунтовувати можливі напрями їх вирішення.	ПРН4,11
ОРН5	Формулювати наукову проблему, робочу гіпотезу, мету та завдання дослідження відповідно до обраної тематики.	ПРН4,5
ОРН6	Здійснювати пошук, відбір, систематизацію, критичний аналіз і синтез даних сучасної наукової літератури.	ПРН3,6
ОРН7	Розробляти обґрунтований дизайн і план наукового дослідження з урахуванням мети, завдань, характеристик вибірки та методів дослідження.	ПРН5,7
ОРН8	Застосовувати сучасні методики дослідження, оцінювати правильність їх виконання та визначати можливості їх удосконалення відповідно до завдань наукового проекту.	ПРН2,8
ОРН9	На основі аналізу сучасних наукових даних обґрунтовувати перспективні підходи до вдосконалення методів діагностики, лікування та профілактики захворювань.	ПРН3,4,9
ОРН10	Оцінювати можливості впровадження результатів наукових досліджень у клінічну практику, освітній процес та інші сфери охорони здоров'я.	ПРН10,11

ОРН11	Визначати переваги, обмеження, потенційні джерела систематичних помилок та межі застосування результатів наукового дослідження.	ПРН3,7.11
ОРН12	Представляти та аргументовано обговорювати результати наукової роботи в усній і письмовій формах із дотриманням вимог академічної доброчесності та національних і міжнародних стандартів наукової комунікації.	ПРН1,10,12

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- ОРН 1. Усне опитування; виконання письмового завдання; обговорення проблемних питань.
- ОРН 2. Усне опитування; розв'язування ситуаційних завдань; комп'ютерне тестування.
- ОРН 3. Усне опитування; аналіз наукової інформації; письмове завдання.
- ОРН 4. Розв'язування ситуаційних завдань та кейсів; групове обговорення; усне опитування.
- ОРН 5. Виконання письмового завдання; усне обговорення; розв'язування ситуаційних завдань.
- ОРН 6. Аналіз наукових публікацій; письмове завдання; усне опитування.
- ОРН 7. Розв'язування ситуаційних завдань; виконання індивідуального письмового завдання; усне опитування.
- ОРН 8. Демонстрація практичних навичок; виконання практичного завдання; усне опитування.
- ОРН 9. Розв'язування клінічних кейсів; обговорення менеджменту пацієнтів; усне опитування.
- ОРН 10. Розв'язування ситуаційних завдань та кейсів; групове обговорення; письмове завдання.
- ОРН 11. Аналіз наукових публікацій; усне опитування; письмове тестування.
- ОРН 12. Усна презентація; виконання письмового завдання; участь у дискусії.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні та письмові завдання, тестування, розв'язування ситуаційних завдань та кейсів, групове обговорення, аналіз наукових публікацій, демонстрація практичних навичок, усна презентація, усне та письмове опитування.

Форма модульного контролю: усна

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота												Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100

5	5	5	5	20	20		
---	---	---	---	----	----	--	--

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	8	40	2	20
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	-	-	-	-
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	4	20	4	20
Презентація	-	-	2	20
Реферат	-	-	-	-
Історія хвороби	-	-	-	-
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності

Оцінку «*відмінно*» (90-100 балів) одержує аспірант, який брав активну участь в обговоренні найбільш складних питань з теми заняття, дав не менше 90% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, без помилок відповів на письмові завдання, виконав практичну роботу та виклав її результати у належній формі.

Оцінку «*добре*» (74-89 балів) одержує аспірант, який брав участь в обговоренні найбільш складних питань з теми, дав не менше 74% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, припустився окремих незначних помилок у відповідях на письмові завдання, виконав практичну роботу та виклав її результати у належній формі.

Оцінку «*задовільно*» (60-73 балів) одержує аспірант, який брав участь в обговоренні найбільш складних питань з теми, дав не менше 60% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, припустився значних помилок у відповідях на письмові завдання, виконав практичну роботу та виклав її результати у належній формі.

Оцінку «*незадовільно*» (0-59 балів) одержує аспірант, який не брав участь в обговоренні найбільш складних питань з теми, дав менше 60% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, припустився грубих помилок у відповідях на письмові завдання або взагалі не дав відповідей на них, не виконав практичну роботу та не виклав її результати у належній формі.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається за підготовленими завданнями (білетами) з варіантами однакового рівня складності. До складання модульної контрольної роботи допускаються усі аспіранти незалежно від результатів поточного оцінювання та наявності пропущених і невідпрацьованих практичних занять. Тривалість виконання усієї модульної контрольної роботи відповідає тривалості практичного заняття. Під час виконання модульної контрольної роботи користуватись будь-якими інформаційними джерелами заборонено.

Оцінку «*відмінно*» (90-100 балів) одержує аспірант, який дав не менше 90% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, без помилок відповів на письмові завдання.

Оцінку «добре» (74-89 балів) одержує аспірант, який дав не менше 74% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, припустився окремих незначних помилок у відповідях на письмові завдання.

Оцінку «задовільно» (60-73 бали) одержує аспірант, який дав не менше 60% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, припустився значних помилок у відповідях на письмові завдання.

Оцінку «незадовільно» (0-59 балів) одержує аспірант, який дав менше 60% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, припустився грубих помилок у відповідях на письмові завдання або не надав відповіді на поставлені перед ним письмові завдання.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий рейтинг виводиться як середнє арифметичне двох модулів. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ», якщо підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою аспіранта вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) оцінка з навчальної дисципліни. Аспіранти, яких не влаштовує підсумкова позитивна оцінка, виставлена викладачем за результатами модульних контролів, а також ті, хто отримав оцінку "незадовільно" і при цьому не мають невідпрацьованих практичних (лабораторних) занять, мають право складати залік (екзамен) з дисципліни. До підсумкового (семестрового) контролю з конкретної дисципліни у виді заліку чи екзамену аспірант денної форми навчання допускається тоді, коли за результатами модульних контролів він набрав не менше 35 відсотків можливих балів. За результатами відповіді на екзамені та заліку виставляється оцінка за стобальною шкалою. Незалежно від того, чи аспірант складає екзамен (залік) у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє аспіранту оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на екзамені (залікові), тобто, виходячи із 100 балів, але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку.

Критерії оцінювання модульного та підсумкового семестрового контролю:

- оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує аспірант, який: всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для наукової діяльності; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної наукової діяльності, виявив творчі дослідницькі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу.
- оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує аспірант, який: повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем наукового спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;
- оцінку «добре» (74-81 бали, С) заслуговує аспірант, який: в загальному роботу виконав, але при підсумковому контролі робить певну кількість помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;
- оцінку «задовільно» (64-73 балів, D) – заслуговує аспірант, який: знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його в наукових дослідженнях; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

- оцінку «задовільно» (60-63 балів, E) – заслуговує аспірант, який: володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання в науковій діяльності, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.
- оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється аспіранту, який: виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.
- оцінку «незадовільно» (0-34 балів, F) – виставляється аспіранту, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати підготовку в аспірантурі і не готовий до наукової діяльності без повторного вивчення даної дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Предмет, завдання та сучасні методи дослідження психологічного стану людини. Поняття про психічне здоров'я.

Предмет і задачі медичної психології. Медична психологія як одночасно і психологічна і медична наука. Теоретичні і методологічні основи медичної психології. Роль медичної психології у формуванні сучасних уявлень про єдність соматичного і психічного. Роль клінічного психолога та лікаря - медичного психолога у діагностичному, лікувальному і реабілітаційному процесах дорослого та дитини. Методи психологічного дослідження: спостереження, самоспостереження, спрямована психологічна бесіда. Психолого-діагностичні методи, їх роль у психологічній діагностиці хворих. Особливості опитування дітей, їх батьків. Вивчення скарг. Збір анамнезу хвороби, анамнезу життя. Значення спадкового, акушерського, алергологічного, епідеміологічного та соціального анамнезів. Принципи побудови комплексного психологічного дослідження з урахуванням віку та культуральних особливостей пацієнтів. Планування обстеження пацієнта дитячого віку. Вибір методів обстеження хворої дитини. Визначення психічного здоров'я та рівнів психологічної адаптації людини. Критерії здоров'я ВООЗ

Тема 2. Психологія пізнавальних психічних процесів. Новітні методи нейропсихології.

Характеристика основних властивостей уваги. Індивідуальні відмінності уваги у дітей різного віку. Неуважність та її причини. Значення уваги в професійній діяльності лікаря. Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про відчуття. Фізіологічна основа відчуттів. Основні властивості відчуттів. Чутливість аналізаторів, пороги чутливості. Класифікація і різновиди відчуттів. Больові відчуття. Індивідуальні відмінності відчуттів, їх діагностика. Поняття про сприймання. Фізіологічна основа сприймання. Характеристика основних властивостей сприймання. Види сприймання. Індивідуальні відмінності сприймання, їх діагностика. Відчуття та сприймання в професійній діяльності лікаря. Поняття про пам'ять. Психологічні теорії пам'яті. Класифікація видів пам'яті та їх взаємозв'язок. Характеристика основних процесів пам'яті. Запам'ятовування та його різновиди. Умови ефективного запам'ятовування. Збереження, умови збереження інформації. Відтворення та його різновиди. Забування та його причини. Індивідуальні відмінності пам'яті, їх діагностика та розвиток у дітей різного віку. Пам'ять в професійній діяльності лікаря. Поняття мислення та розуміння його специфіки у порівнянні з безпосереднім чуттєвим відображенням. Соціальна природа мислення. Основні теорії мислення. Психологічна характеристика мислення як процесу вирішення задач. Медико-психологічна кваліфікація рівня актуального розвитку дитини. Документування та

аналіз отриманих даних. Новітні методи нейропсихології. Основні напрями, класичні методи та інструментальні методи нейровізуалізації, нейроетика та правові аспекти.

Тема 3. Психологія емоційно-вольової сфери

Поняття про емоції та почуття. Психологічні теорії емоцій. Фізіологічні основи емоцій та почуттів. Вираження емоцій та почуттів. Форми переживання емоцій та почуттів. Види емоцій. Види почуттів. Вищі почуття. Основні параметри емоційного процесу. Емоції і здоров'я дитини. Врахування емоційного стану дитини в процесі лікування. Роль емоційних станів у регуляції поведінки та діяльності батьків та дитини. Діагностика емоційної сфери особистості. Поняття про волю. Фізіологічна основа волі. Психологічні теорії волі. Поняття про довільну та мимовільну дію. Проста та складна вольова дія, їх аналіз. Поняття про вольове зусилля та силу волі. Безвілля та його причини. Основні вольові якості особистості, їх формування. Вольові якості лікаря та їх значення в професійній діяльності.

Тема 4. Стан психічних функцій і хвороба

Пізнавальні процеси людини: особливості відчуттів та сприймання у соматично хворих, зміни уваги. Вплив особливостей інтелекту хворого на лікувальний процес. Вплив порушень мови на лікувальний процес: дизартрія, заїкуватість, мутизм. Клініко-психологічні аспекти емоційно-вольової сфери. Вплив хвороби на емоційно-вольову сферу дитини. Проблема невідреагованих емоцій та ауторелаксація. Хворобливі зміни емоцій: тривога, депресія, емоційна лабільність. Вольові якості особистості: витримка, рішучість, наполегливість, ініціативність, організованість та їх роль у лікувальному процесі. Зміни волі, потягів та поведінки під час хвороби (гіпобулія, абулія, астенія). Свідомість, самосвідомість, їх рівні. Теорія без свідомого (індивідуальне підсвідоме «Ід» за З.Фрейдом, колективне підсвідоме «архетипи» за К.Г.Юнгом). Психодинамічний підхід у медицині. Критерії непорушеної свідомості. Стани свідомості у хворого: при стомленості, сонливості, афективно-звужений стан. Особливі стани свідомості. Етичні принципи проведення діагностичних досліджень дітей

Тема 5. Психологія індивідуальних відмінностей сучасні підходи.

Психологія індивідуальних відмінностей. Поняття про темперамент, його роль у психічній діяльності та поведінці. Основні властивості темпераменту. Фізіологічні основи темпераменту. Теорії темпераменту. Типи темпераментів, їх психологічна характеристика та діагностика. Врахування особливостей темпераменту дітей в професійній діяльності лікаря. Поняття про характер, його зв'язок із темпераментом. Структура характеру. Класифікація рис характеру. Типове та індивідуальне в характері. Проблеми пубертатного віку. Відмінності між поняттями “розлади поведінки” та “юнацька психічна неспроможність”. Сучасна діагностика. Визначення акцентуації особистості. Типологія акцентуацій, класифікації акцентуацій особистості за К.Леонгардом, А. Є. Личко. Тактика поведінки лікаря з пацієнтами, які мають акцентуовані риси особистості. Особливості психології хворих дітей. Внутрішня картина хвороби - суб'єктивне сприймання захворювання пацієнтом. Основні сфери внутрішньої картини хвороби: сенсорна, емоційна, вольова, раціонально - інформативна. Роль особливостей клінічних проявів захворювання. Обставини життя дитини, при яких перебігає хвороба. Преморбідні особливості особистості (вік, темперамент, акцентуація характеру, ступінь чутливості до стресу). Типи хворих. Класифікація основних типів відношення до хвороби (гармонійний, анозогностичний, іпохондричний, депресивний, та ін.) та особливості поведінки дітей з такими типами реагування на хворобу.

Тема 6. Сучасна психологія медичних працівників.

Основні мотиви вибору професії медичного працівника. Основні вимоги до особистості медичних працівників. Значення професійної орієнтації у виборі професії медика. Важливі професійні якості лікаря. Визначення понять «лікарський обов'язок» і «лікарська таємниця». Лікарські помилки: причини і види. Психологічні типи лікарів. Професіограма лікаря загальної практики (знання і уміння, професійні практичні навички) та вимоги до особистості. Поняття про професійну деформацію. Особливості професій, при яких розвивається професійна деформація. Ознаки професійної деформації, «синдром емоційного вигорання», шляхи його попередження. Створення умов для самоактуалізації особистості. Основи спілкування з колегами, умови створення здорового психологічного клімату у медичному середовищі. Дотримання правил деонтології і субординації. Дотримання морально-етичних вимог. Здатність до емпатії та стиль спілкування. Емоційне задоволення від контактів між членами колективу. Види спілкування в медичному середовищі: міжособисте, індивідуально-групове, колективно-індивідуальне, групове. Особливості спілкування між лікарями, лікар-медична сестра.

Тема 7. Сучасна психологія лікувально-діагностичного процесу.

Психологічні основи спілкування у лікувальному процесі. Комунікативна компетентність, її роль в ефективній і безконфліктній взаємодії. Функції спілкування: інформаційно-комунікативна, комунікативна, афективнокомунікативна. Роль психологічних особливостей лікаря і медичної сестри, «ідеальний лікар» та «ідеальна медична сестра». Психологічні особливості етапів діагностичного процесу. Медична деонтологія. Інформована згода хворого. Інформування хворого про діагноз. Взаємодія та спілкування лікаря з хворими та їх родичами. Патерналізм, його роль в діагностичному процесі. Значення психологічної установки хворого. Конфлікти в медичному середовищі, їх різновиди. Схема розвитку конфлікту. Конфлікти в діяльності лікаря.

Тема 8. Новітні підходи дослідження особистості реакції на хворобу. Нозогенії.

Реакція особистості на хворобу. Нозогенії. Вплив хвороби на емоційний стан. Іпохондризація, особливості діагностики та лікування у підлітковому віці. Принципи психотерапевтичної корекції відношення до хвороби, тактика лікаря стосовно хворих з патологічними типами реагування на хворобу

Тема 9. Досягнення сучасної психології щодо емоційного стресу як фактору етіопатогенезу психосоматичних розладів. Психосоматичні взаємозв'язки. Вплив психологічних факторів на перебіг соматичних розладів. Порушення адаптації, дістрес, хронічний стрес.

Емоційний стрес як фактор етіопатогенезу психосоматичних розладів. Психосоматичні взаємозв'язки. Вплив психологічних факторів на перебіг соматичних розладів. Порушення адаптації, дістрес.. Фон несприятливих сімейних та інших соціальних факторів в розвитку індивідуальності дитини та їх вплив на відношення до емоційних стресів. Психічний та фізичний стан дитини під час психотравмуючих подій та їх вплив на розвиток захворювання. Гострий або хронічний емоційний стрес як провідний фактор у розвитку психовегетативного синдрому, ендокринних порушень, порушень адаптивної, пристосувальної діяльності. Принципи психотерапевтичної корекції при стресових ситуаціях.

Тема 10. Психосоматичні розлади. Масковані депресії в сучасній психології.

Психосоматичні розлади. Масковані депресії. Психосоматичний підхід в медичній психології та медицині. Психосоматичний підхід як принцип лікувальної діяльності. Біопсихосоціальна концепція хвороби. Теорії психосоматичних взаємовідношень: психоаналітична, нейрогуморальна, фізіологічна, кортико - вісцеральна. Механізми психологічного захисту особистості. Поняття адаптації та дезадаптації. Класифікація психосоматичних розладів.

Непатологічні психосоматичні реакції: моторні, вісцеральні, сенсорні та ін. "Великі" психосоматичні захворювання. Принципи профілактики психосоматичних розладів. Масковані депресії. Визначення, розповсюдженість, гендерні особливості, клініка і діагностика, клінічні варіанти. Особливості діагностики та лікування маскованих депресій у підлітковому віці. Принципи надання допомоги хворим на масковані депресії.

Тема 11. Сучасні наукові дослідження щодо психологічних особливостей хворих з соматичними захворюваннями.

Психологічні особливості хворих з соматичними захворюваннями. Психологічні зміни у при захворюваннях серцево-судинної системи, бронхів та легень, травного тракту, нирок, при інфекційних захворюваннях, туберкульозі, СНІДу, ендокринних, психічних та нервових захворюваннях. Психологічні зміни у хворих жінок в гінекологічному стаціонарі. Психологічні особливості жінок у період вагітності та пологів. Післяпологова депресія у жінок. Психологічні особливості хворих в хірургічному стаціонарі в до- і післяопераційному періоді. Психологічні особливості хворих в стоматології, офтальмології, отоларингології, ортопедії і травматології, в онкології. Вплив на психіку людини вроджених та набутих фізичних дефектів. Психологічні особливості дітей з ДЦП. Медико-психологічна кваліфікація рівня актуального розвитку дитини. Документування та аналіз отриманих даних.

Тема 12. Сучасні психологічні аспекти девіантної поведінки.

Психологічні аспекти девіантної поведінки. Психологічні аспекти залежності підлітків від психоактивних речовин, надцінні захоплення (гемблінг, Інтернет - залежність), залежності харчової поведінки. Психологічні особливості залежної особи в лікувальному процесі. Сімейні та соціальні відношення залежної особи, співзалежність. Проведення когнітивно-поведінкової терапії сумісно дитини з батьками.

Модульний контроль.

Модуль 2

Тема 1. Новітні підходи у дослідженні психологічних аспектів суїцидальної поведінки, вмираючого пацієнта та евтаназії.

Суїцидальна поведінка, профілактика і раннє розпізнавання суїцидальних тенденцій. Суїцид, мотиви і цілі. Різновиди суїцидальної поведінки: «протест», «уникнення», «заклик», «самопокарання», «відмова». Своєчасне виявлення суїцидальних думок та намірів. Роль соціальних служб, служба довіри. Особливості суїцидальної поведінки у хворих в онкології, на СНІД, при вроджених та набутих фізичних дефектах. Психологічні особливості суїцидальної поведінки при залежностях. Психологічні аспекти умирання та смерті. Евтаназія: за і проти. Допомога вмираючому хворому, як альтернатива евтаназії.

Тема 2. Основи психогігієни та психопрофілактики у сучасній психології.

Визначення понять «психогігієна», «психопрофілактика», первинна та вторинна психопрофілактика. Основні розділи психогігієни: вікова психогігієна, психогігієна праці і побуту, сім'ї і сексуального життя. Шляхи збереження і зміцнення психічного здоров'я. Принципи психопрофілактики праці, побуту, сім'ї і сексуальних відносин. Роль лікаря загальної практики в профілактиці нозопсихологічних проявів.

Тема 3. Сучасні наукові методи у психологічному консультуванні. Реабілітація. Основи психотерапії.

Психологічне консультування. Реабілітація. Основи психотерапії. Психологічне консультування, його принципи. Психокорекція. Психологічна допомога у кризових періодах та психологічні особливості надання медичної допомоги у надзвичайних ситуаціях. Реабілітація соціальна та професійна, її основні розділи. Психологічна та соціальна реабілітація

дітей, які стали інвалідами. Психологічна та соціальна реабілітація осіб, які стали інвалідами під час проходження військової служби, та інших осіб, які постраждали під час виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків) в Україні. Адаптація та компенсація. Психотерапія як галузь медичної психології та медицини. Основні сучасні методи психотерапії. Принципи психотерапії. Непряма психотерапія, плацебо. Методи та техніки проведення раціонального переконання, сугестії у стані бадьорості (навіювання), ауторелаксації. Показання та протипоказання для проведення гіпносугестії, індивідуальної та групової раціональної психотерапії, методів психоаналітичної та психодинамічної психотерапії, аутопсихотерапії (аутотренінг та медитативні техніки), гештальт - терапії, нейро-лінгвістичного програмування, арт-терапії. Психотерапія в роботі лікаря загальної практики. Психотерапевтична корекція відношення до хвороби. Особливості психотерапії та соціально-психологічної реабілітації хворих з різними патологіями.

Тема 4. Новітні підходи до діагностики посттравматичного стресового розладу (ПТСР) як відстрочена реакція на стрес.

Стрес, травматичний стрес та посттравматичний стресовий розлад. Нозологічні одиниці МКХ-10, пов'язані із травматичним стресом. Епідеміологія ПТСР та його діагностичні критерії (симптоми уникнення, флешбеки), клініка, основи лікування. Теоретичні моделі ПТСР. Особливості посттравматичного стресу у дітей. Особливості психічних процесів і станів при ПТСР. Індивідуальні особливості переживання ПТСР. ПТСР і внутрішні конфлікти. Робота механізмів психологічного захисту (дисоціація). Технології психологічної допомоги в ситуації ПТСР.

Тема 5. Аналіз наукової статті за темою власного дослідження та презентація її результатів.

Критичний аналіз актуальної наукової статті, дотичної до теми дисертаційного дослідження аспіранта. Оцінювання актуальності проблеми, мети, дизайну, методів дослідження, характеристик вибірки, методів статистичного аналізу, основних результатів, висновків, сильних сторін та обмежень роботи. Визначення рівня доказовості та практичного значення отриманих результатів. Порівняння висновків статті з іншими сучасними науковими даними. Підготовка структурованої презентації статті, усне представлення основних результатів та участь у науковій дискусії.

Тема 6. Наукове обґрунтування обраної теми дисертаційного дослідження та презентація власних напрацювань.

Аналіз сучасного стану наукової проблеми за обраною темою дисертаційного дослідження. Визначення актуальності, ступеня вивченості та наявних прогалин у сучасних наукових знаннях. Огляд ключових теорій, концепцій, патогенетичних механізмів і результатів актуальних досліджень, що формують наукове підґрунтя роботи. Обґрунтування вибору теми, наукової гіпотези, мети та основних напрямів дослідження. Представлення власних наукових напрацювань у контексті наявних літературних даних, визначення їх потенційної наукової новизни та практичного значення.

Комп'ютерне тестування.

Модульний контроль.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Форма навчання:	
	З	у тому числі

		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Предмет, завдання та сучасні методи дослідження психологічного стану людини. Поняття про психічне здоров'я.	6	2	2			2
Тема 2. Психологія пізнавальних психічних процесів. Новітні методи нейропсихології.	6	2	2			2
Тема 3. Психологія емоційно-вольової сфери	6	2	2			2
Тема 4. Стан психічних функцій і хвороба	6	2	2			2
Тема 5. Психологія індивідуальних відмінностей сучасні підходи.	6	2				4
Тема 6. Сучасна психологія медичних працівників.	6	2				4
Тема 7. Сучасна психологія лікувально-діагностичного процесу.	6	2				4
Тема 8. Новітні підходи дослідження реакції особистості на хворобу. Нозогенії.	6	2				4
Тема 9. Досягнення сучасної психології щодо емоційного стресу як фактору етіопатогенезу психосоматичних розладів. Психосоматичні взаємозв'язки. Вплив психологічних факторів на перебіг соматичних розладів. Порушення адаптації, дістрес, хронічний стрес.	6		2			4
Тема 10. Психосоматичні розлади. Масковані депресії в сучасній психології.	6		2			4
Тема 11. Сучасні наукові дослідження щодо психологічних особливостей хворих з соматичними захворюваннями.	6		2			4
Тема 12. Сучасні психологічні аспекти девіантної поведінки.	6		2			4
Модульна контрольна робота	6		2			4
Разом за модуль	78	16	18			44
Модуль 2						
Тема 1. Новітні підходи у дослідженні психологічних аспектів суїцидальної поведінки, вмираючого пацієнта та евтаназії.	4	2				2
Тема 2. Основи психогігієни та психопрофілактики у сучасній психології.	4	2				2
Тема 3. Сучасні наукові методи у психологічному консультуванні. Реабілітація. Основи психотерапії.	4	2				2
Тема 4. Новітні підходи до діагностики посттравматичного стресового розладу (ПСТР) як відстрочена реакція на стрес.	4	2				2

Тема 5. Аналіз наукової статті за темою власного дослідження та презентація її результатів.	10		2			8
Тема 6. Наукове обґрунтування обраної теми дисертаційного дослідження та презентація власних напрацювань.	10		2			8
Модульна контрольна робота	6		2			4
Разом за модуль	42	8	6			28
Разом за семестр	120	24	24			72

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Сучасні досягнення в діагностиці та лікуванні психологічних захворювань.	2	
2	Сучасні досягнення у вивченні пізнавальних психічних процесів(когнітивних порушень).Новітні методи нейропсихології.	2	
3	Новітні підходи до діагностики психології емоційно-вольової сфери.	2	
4	Сучасні наукові досягнення в психології медичних працівників.	2	
5	Сучасні психологічні аспекти девіантної поведінки.	2	
6	Новітні підходи у дослідженні психологічних аспектів суїцидальної поведінки, вмираючого пацієнта та евтаназії.	2	
7	Психосоматичні розлади. Масковані депресії в сучасній психології.	2	
8	Новітні підходи до діагностики посттравматичного стресового розладу (ПСТР) як відстрочена реакція на стрес.	2	
9	Модульний контроль 1	2	
10	Аналіз наукової статті за темою власного дослідження та презентація її результатів.	2	
11	Наукове обґрунтування обраної теми дисертаційного дослідження та презентація власних напрацювань.	2	
12	Модульний контроль 2	2	
Разом		24	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Сучасні досягнення в діагностиці психологічних захворювань	2	
2	Сучасні методи дослідження в психології.	2	
3	Новітні підходи у вивченні психологічного вигорання у медичних працівників.	2	
4	Сучасні наукові досягнення в суїцидології, психології кризових станів.	2	
5	Сучасні досягнення в психологічних аспектів залежності від психоактивних речовин(гемблінг, інтернет-залежності, залежності харчової поведінки.	4	
6	Досягнення сучасної психотерапії НЕТ, EMDR-терапія, покази,протоколи.	4	

7	Сучасні досягнення в діагностиці та лікуванні психосоматичних захворювань.	4	
8	Новітні підходи до діагностики тривожних розладів.	4	
9	Основні сучасні методи психотерапії.	4	
10	Сучасна стигма ПТСР	4	
11	Сучасні особливості діагностики депресивних розладів	4	
12	Психонейрореабілітація, цифрові технології та перспективні напрямки розвитку психології.	4	
13	Модульний контроль 1	4	
14	Сучасні досягнення суггестивної психотерапії.	2	
15	Сучасні досягнення діагностики розладів аутистичного спектра.	2	
16	Сучасні досягнення психогігієни.	2	
17	Сучасні досягнення нейропсихології.	2	
18	Аналіз наукової статті за темою власного дослідження та презентація її результатів.	8	
19	Наукове обґрунтування обраної теми дисертаційного дослідження та презентація власних напрацювань.	8	
20	Модульний контроль 2	4	
	Разом	72	

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Навчальна дисципліна «Медична психологія» передбачає використання дидактичних матеріалів: Навчальні посібники, підручники, навчальні таблиці, мультимедійні лекції, тексти та конспекти лекцій. Набір діагностичних таблиць та шкал за різними розділами психіатрії та наркології. Методичні розробки для студентів з практичних занять. Збірник тестових завдань. Електронний банк тестових завдань, банк тестових завдань на паперових носіях, ситуаційні завдання.

Обладнання: Проектор Epson EB-SO4 (країна виробник Китай), лазерний БФП Canon i-SENSYS MF231 у комплекті з USB кабелем та картриджем Canon 737 – 2 шт, персональний комп'ютер (країна виробник США).

Програмне забезпечення: сайт електронного навчання УжНУ e-learn.uzhnu.edu.ua.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Основи загальної і медичної психології, психологічного здоров'я та міжособового спілкування [Текст] : підручник для студентів мед. училищ, коледжів, академій та інститутів медсестринства / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко. - 3 - е видання, переробл. і доповн. - К. : ВСВ"Медицина", 2020. - 312 с.
2. Медична психологія [Текст] : підручник для студ. мед. вищ. навч. закл. Т1. : Загальна медична психологія / за ред. Г.Я.Пилягіної [Пилягіна Г.Я., Хаустова О.О., Чабан О.С., Аймедов К.В., Асеева Ю.О.]. - Вінниця : Нова Книга, 2020. - 288 с.
3. Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підручник /. — 3-є видання, Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», - 2021, - 312с.
4. Пилягіна Г. Я., Хаустова О. О., Чабан О. С. Медична психологія : в 2-х т. Т.1. Загальна медична психологія / за ред. Г. Я. Пилягіної. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 288 с.
5. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги (Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад). Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.02.2016р. №121.
6. Матеріали для підготовки до практичного заняття на WEB-сторінці кафедри: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=4456>
7. Мудренко І.Г. Клінічна суїцидологія : посібник / підручник / за ред. Л. М. Юр'євої, Н. О. Марути, І. В. Лінського. Харків : Видавець Строков Д.В., 2020. 302 с.
8. Methodical instructions for practical classes and independent work on the course «Medical Psychology (in questions and answers)» / compiled by I. G. Mudrenko, O. I. Matlay. – Sumy : Sumy State University, 2021. – 70 p.
9. Суїцидологія : конспект лекцій / укладач І. Г. Мудренко. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 76 с.

Допоміжна література

1. Матвієць Л.Г. Важливі підходи до налагодження комунікацій між лікарем і пацієнтом із залежністю від психоактивних речовин [Текст] / Л.Г. Матвієць// Сімейна медицина.- 2019.- No 5-6.- С.14-17
2. Свінціцький А.С. Взаєморозуміння між лікарем і пацієнтом як запорука ефективності здійснюваного лікування [Текст] / А.С. Свінціцький/ Практикуючий лікар.- 2019.- No4.- С.61-65.
3. Психотерапія з психокорекційною роботою. Навчально-методичний посібник. / Автор-упорядник Михальченко Н.В. - Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018.- 236 с.
4. Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посіб. / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна ; за ред. М. І. Мушкевич. – Вид. 3-тє. – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – 420 с.
5. USMLE Step 1 Lecture Notes: Behavioral Science and Social Science – 2018 by Kaplan Medical .
6. Основи медичної психології [Текст] : навч.-метод. посіб. для студентів вищ. мед. навч. закл. IV рівнів акредитації та лікарів-інтернів / В. М. Ждан [та ін.]. - Полтава : АСМІ, 2014. - 254, [3] с. - Бібліогр.: с. 249-250. - 300 экз. - ISBN 978-966-182-292-3
7. Діагностика, терапія та профілактика медико-психологічних наслідків бойових дій в сучасних умовах (методичні рекомендації) / [П. В. Волошин, Н. О. Марута, Л. Ф. Шестопалова та ін.] – Харків, 2014. –79 с.
8. Філоненко М.М. Психологія особистісного становлення майбутнього лікаря. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. — 334 с.

9. Тимофієва М.П. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних закладів освіти України / Тимофієва М.П., Борисюк А.С., Павлюк О.І. – Чернівці, 2019. – 100 с.
10. Мудренко І. Г. Суїцидальна поведінка у хворих із деменціями : автореф. дис. ... д-ра мед. наук : 14.01.16. Харків, 2020. - 40 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/23492>
2. <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/23491>
3. <https://uvnnpn.com.ua>
4. <https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/issue/view/19>
5. <https://eumj.med.sumdu.edu.ua/index.php/journal>
6. <https://periodicals.karazin.ua/pnmp>
7. <https://www.cambridge.org/core/journals/european-psychiatry>

Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/23492
2	http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/23491
3	https://uvnnpn.com.ua
4	https://eumj.med.sumdu.edu.ua/index.php/journal
5	https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/issue/view/19
6	https://www.cambridge.org/core/journals/european-psychiatry
7	https://periodicals.karazin.ua/pnmp

Додаток

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)